

חק לישראל – פרשת וישלח ליל שישי

- (ח) ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני:
 (ח) ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני: (ח) ואמר מן לך
 כל משריתא הרין די ערעית ואמר לאשכחא רחמין בעיני רבוני:
 (ט) ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: (ט) ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי
 לך אשר לך: (ט) ואמר עשו אית לי סגי אחי אצלח בדילך:
- (י) ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על
 כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרעני: (י) ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי
 חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרעני: (י) ואמר
 יעקב בבועו אם כעון אשכחית רחמין בעיניך ותקבל תקרבתי מן ידי ארי על כן חזנתון לאפיה כחיוזו אפי
 רברבא ואתרעית לי:
- (יא) קח נא את ברכתך אשר הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר
 בו ויקח: (יא) קח נא את ברכתך אשר הבאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו
 ויקח: (יא) קבל כעון ית תקרבתי דאתותיאת לך ארי רחים עלי (קדם) יי וארי אית לי כלא ואתקף ביה
 וקביל:
- (יב) ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדה: (יב) ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדה: (יב)
 ואמר נשל וניהך ואיהך לקבלך:
- (יג) ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רבים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום
 יום אחד ומתו כל הצאן: (יג) ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רבים והצאן והבקר
 עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן: (יג) ואמר ליה רבוני ידע ארי ונקיא רביכין וענא
 ותורי מינקתא עלי ודחוקנן יומא חד וימותון כל ענא:
- (יד) יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני
 ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שיעיר: (יד) יעבר נא אדני לפני עבדו
 ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני
 שיעיר: (יד) יעבר כעון רבוני קדם עבדיה ואנא אדבר בנית לרגל עובדתא די קרמי ולרגל ונקיא עד די
 אעול לות רבוני לשעיר:
- (טו) ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר לפמה זה אמצא חן
 בעיני אדני: (טו) ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר לפמה זה אמצא
 חן בעיני אדני: (טו) ואמר עשו אשבוק כעון עמך מן עמא דעמי ואמר למא דנו אשכח רחמין בעיני
 רבוני:
- (טז) וישב ביום ההוא עשו לדרך שיעיר: (טז) וישב ביום ההוא עשו לדרך
 שיעיר: (טז) ותב ביומא ההוא עשו לארתייה לשעיר:
- (יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על בן קרא שם
 המקום סכות: (יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על בן קרא שם
 המקום סכות: (יז) ויעקב נסע לסכות ויבא ליה ביתא ולבעיריה עבד מטלן על כן קרא שמה דאתרא
 סכות:
- (יח) ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ פנעון בבואו מפדן ארם ויחן את
 פני העיר: (יח) ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ פנעון בבואו מפדן ארם ויחן את
 פני העיר: (יח) ואתא יעקב שלים קרתא דשכם די בארעא דכנעון במיתיה מפדן דארם ושרא לקבל (אפי)
 קרתא:

חק לישראל – פרשת וישלח ליל שישי

(יט) וַיִּקְנוּ אֶת חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אֶהְלוּ מִיַּד בְּנֵי חַמּוּר אֲבִי שְׁכֶם בְּמִצָּה קְשִׁיטָה: (יט) וַיִּקְנוּ אֶת חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אֶהְלוּ מִיַּד בְּנֵי חַמּוּר אֲבִי שְׁכֶם בְּמִצָּה קְשִׁיטָה: (יט) וַיִּבְנוּ יַת אַחַסְנַת חֶקְלָא דִּי פְרַס תַּמּוֹן מִשְׁפַּנְיָה מִיַּד דְּבְנֵי חַמּוּר אֲבֹהֵי דְשְׁכֶם בְּמִצָּה חוּרְפָּן:

(כ) וַיַּצֵּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (כ) וַיַּצֵּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (כ) וַאֲקַם תַּמּוֹן מִדְּבַחָא וּפְלַח עֲלוּהֵי קְדָם אֵל אֱלֹהֵא דְיִשְׂרָאֵל:

לד (א) וַתֵּצֵא דִינָה בַת לָאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לְרֵאוּת בְּבָנוֹת הָאֶרֶץ: (א) וַתֵּצֵא דִינָה בַת לָאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב לְרֵאוּת בְּבָנוֹת הָאֶרֶץ: (א) וַנִּפְקַת דִּינָה בַת לָאָה דִּי יִלְדֵת לְיַעֲקֹב לְמַחְזֵי בְּבָנַת אֶרֶעָא:

(ב) וַיִּרְא אֶתְּהָ שְׁכֶם בֶּן חַמּוּר הַחַוִּי נָשִׂיא הָאֶרֶץ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אֶתְּהָ וַיַּעֲנֶהָ: (ב) וַיִּרְא אֶתְּהָ שְׁכֶם בֶּן חַמּוּר הַחַוִּי נָשִׂיא הָאֶרֶץ וַיִּקַּח אֶתְּהָ וַיִּשְׁכַּב אֶתְּהָ וַיַּעֲנֶהָ: (ב) וַחֲזָא יִתְהָ שְׁכֶם בֶּר חַמּוּר חִינְיָהּ רַבָּא דְאַרְעָא וְדִבֵּר יִתְהָ וַשְׁכִּיב יִתְהָ וַעֲנִיָּהּ:

רש"י

בידוע שעשו שונא ליעקב אלא שנכמרו רחמיו
באותה שעה ונסקרו ככל לבו (ב"ר):

(ה) מי אלה לך – מי אלה להיות שלך:

(ז) נגש יוסף ורחל – בכלן האמהות נגשות
לפני הבנים אבל ברחל יוסף נגש לפניו אמר
אמי יפת תואר שמא יתלה בה עיניו אותו
רשע אעמוד כנגדה ואעכבנו מלהסתכל בה
מכאן זכה יוסף לברכת עלי עין:

(ח) מי לך כל המחנה – מי כל המחנה אשר
פגשתי שהוא שלך כלומר למה הוא לך.
ופשוטו של מקרא על מוליכי המנחה. ומדרשו
כחות של מלאכים פגע שהיו דוחפין אותו
ואת אנשיו ואומרים להם של מי אתם והם
אומרים להם של עשו והן אומרים הכו הכו
ולאו אומרים הניחו בנו של יצחק הוא ולא
היו משגיחים עליו. בן בנו של אברהם הוא
ולא היו משגיחים עליו. אחיו של יעקב הוא
אומרים להם אם כן משלנו אתם:

(ט) יהי לך אשר לך – כאן הודה לו על
הברכות (ב"ר):

(י) אל נא – אל נא תאמר לי כן: אם נא
מלאחי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על
כן ראיתי פניך וגו' – כי כלאי והגון לך
שתקבל מנחתי על אשר ראיתי פניך והן
חשובין לי כראיית פני המלאך שראיתי שר
שך ועוד על שנתרצית לי למחול על סורחני.
ולמה הזכיר לו ראיתי המלאך כדי שיתירא

(ל) למה זה תשאל – (ב"ר) אין לנו שם קבוע
משחנין שמוחינו (הכל) לפי מלות עבודה
השליחות שאנו משתלחים:

(לז) ויזרח לו השמש – לשון בני אדם הוא
כשהגענו למקום פלוני האיר לנו השחר זהו
פשוטו. ומדרש אגדה ויזרח לו לכרכו לרפאות
את כלעתו כמה דתימא (מלאכי ג) שמש
דקה ומרפא בכנפיה ואותן שעות שמהרה
לשקוע בשצילו כשיאל מבאר שבע מיהרה
לזרוח בשצילו: והוא כולע – היה כולע
כשזרחה השמש:

(לג) גיד הנשה – ולמה נקרא שמו גיד הנשה
לפי שגשה ממקומו ועלה והוא לשון קפיאה
וכן (ירמיה נא) נשטה גבורתם וכן (לקמן מא)
כי נשני אלהים את כל עמלי: על כף הירך –
פולפ"א בלע"ז (גרצב דיקע) כל בשר גבוה
וחלול ועגול קרוי כף כמו עד שתתמרך הכף
בסמני בגרות):

(ב) ואת לאה וילדיה אחרונים – אחרון
אחרון חביב:

(ג) עבר לפניו – אמר אם יבא אותו רשע
להלחם ילחם בי תחילה:

(ד) ויחזקוהו – נתגלגלו רחמיו כשראהו
משתחוה כל השתחוואות הללו: וישקהו –
נקוד עליו ויש חולקין בדבר הזה צברייתא
דספרי יש שדרשו נקודה זו לומר שלא נסקו
ככל לבו (ב"ר) אר"ש בן יוחאי הלכה היא

חק לישראל – פרשת וישלח ליל שישי

לרגל המלחמה – לפי אורך הליכת רגלי המלחמה המוטלת עלי להוליד: ולרגל הילדים – לפי רגליהם שהם יכולים לילך: עד אשר אבא אל אדני שעירה – הרחיב לו הדרך שלא היה דעתו ללכת אלא עד סוכות אמר אם דעתו לעשות לי רעה ימתין עד בואי אלכו והוא לא הלך (ב"ר) ואימתי ילך בימי המשחית שנאמר (עובדיה א) ועלו מושיעים בזה יזון לשפוט את הר עשו. ומ"א יש לפ' זו רבים:

(טו) ויאמר למה זה – תעשה לי טובה זו שאיני צריך לה: אמלא חן בעיני אדני – ולא תשלם לי עתה שום גמול:

(טז) וישב ביום ההוא עשו לדרכו – (ב"ר) עשו לבדו וד' מאות איש שהלכו עמו נשמטו מאלכו אחד אחד והיכן פרע להם הקב"ה בימי דוד שנאמר (ש"א ל) כי אם ד' מאות איש נער אשר רכבו על הגמלים:

(יז) ויבן לו בית – (מגילה יז) שהה שם י"ח חדש קיץ וחורף וקיץ. סכות קיץ בית חורף סכות קיץ:

(יח) שלם – שלם בגופו שנתרפא מללעתו (שבת לג). שלם בממונו שלא חסר כלום מכל אותו דורו. שלם בתורתו שלא שכח תלמודו בבית לבן: עיר שכם – כמו לעיר וכמוהו (רות א) עד בואנה בית לחם: בצואו מפקד ארם – כאדם האומר לחבירו יאל פלוני מבין שיני אריות ובא שלם. אף כאן ויבא שלם מפקד ארם מלבן ומעשו שזדווגו לו בדרכו: ויחן את פני העיר. ערב שבת היה – בשאלתות דרב אחאי. ב"ר:

(יט) קשיטה – מעה אמר ר"ע כשהלכתי לכרכי היס היו קורין למעה קשיטה (ותרגומו חורפן טובים חריפים בכל מקום כגון עובר לסוחר):

(כ) ויקרא לו אל אלהי ישראל – לא שהמזבח קרוי אלהי ישראל אלא על שם שהיה הקדוש ברוך הוא עמו והגילו קרא שם המזבח על שם הנס להיות שבחו של מקום נזכר בקריאת השם כלומר מי שהוא אל הוא הקב"ה הוא לאלהים לי ששמי ישראל וכן מצינו במשה (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי לא שהמזבח

הימנו ויאמר ראה מלחכים וניאל איני יכול לו מעתה: ותראני – נתפייסת לי וכן כל ראון שבמקרא לשון פיוס אפיזומנ"ט בלע"ז (בעזענפטינג) כי לא לראון יהי לכם (ויקרא כב) הקרבנות ברות לפיין ולראון וכן (משלי י) שפתי לדיק ידעון ראון יודעים לפיין ולראות:

(יא) ברכתי – מנחתי מנחה זו הבאה על ראיית פנים ולפרקים אינה באה אלא לשאלת שלום וכל ברכה שהיא לראיית פנים כגון ויברך יעקב את פרעה (מ"ב יח) עשו אחי ברכה לסנחריב. וכן (ש"ב ח) לשאול לו לשלום ולברכו דתועי מלך חמת כולם לשון ברכת שלום הן שקורין בלע"ז ש"ב"ר (גריסען) אף זו ברכתי מו"ן ש"ב"ר (איין גרום): אשר הוצאת לך – לא טרחת בה ואני יגעתי להגיעה עד שבאה לידך (ב"ר): חנני – נו"ן ראשונה מודגשת לפי שהיא משמשת במקום שתי נוני"ן שהי' לו לומר חנני שאין חנו בלא שתי נונין והשלישית לשימוש כמו עשני זדנני: יש לי כל – כל ספוקי ועשו דבר בלשון גאווה יש לי רב יותר ויותר מכדי צרכי:

(יב) נסעה – כמו שמעה סלחה שהוא כמו שמע סלח אף כאן נסעה כמו נסע והגו"ן יסוד בתיבה ותרגום של אונקלוס טול ונהך עשו אמר ליעקב נסע מכאן ונלך: ואלכה לנגדך – בשוה לך טובה זו אעשה לך שאצריך ימי מהלכתי ללכת לאט כאשר אתה צריך וזה לנגדך בשוה לך:

(יג) עלות עלי – האון והבקר שהן עלות מוטלות עלי לנהלן לאט: עלות – מגדלות עולליהן לשון (איכה ב) עולל ויונק. (ישעי' סה) עול ימים (ש"א ו) שתי פרות עלות בלע"ז אנפטי"ש (בעקינדערט): ודפקום יום אחד – (ואם ידפקום יום אחד) ליגעם בדרכו במרוצה ומתו כל האון: ודפקום – כמו קול דודי דופק (שה"ש ה) נוקס בדלת:

(יד) יעבר נא אדני – אל תצריך ימי הליכתך עבור כפי דרכך ואף אם תתרחק: אתנהלה – אתנהלה ה"א יתירה כמו ארדה אשמעה: לאטי – לאט שלי לשון נחת (ישעיה ח) ההולכים לאט (ש"ב יח) לאט לי לנער. לאטי הלמ"ד מן היסוד ואינה משמשת אתנהל נחת שלי:

חק לישראל – פרשת וישלח ליל שישי

(א) בת לאה – ולא בת יעקב. אלא ע"ש
 יציאתה נקראת בת לאה שאף היא יצאנית
 היתה (ב"ר) שנאמר ותלך לאה לקראתו
 (ועליה משלו המשל כאמה כבתה):
 (ב) וישב אהה – כדרכה: ויענה – שלא
 כדרכה (יומא עז):

קרוי ה' אלא על שם הגם קרא שם המזבח
 להזכיר שבחו של הקב"ה ה' הוא נסי ורבותינו
 דרשו שהקב"ה קראו ליעקב אל (מגילה יח)
 ודברי תורה כפטיש יפוצץ סלע מתחלקים
 לכמה טעמים ואני ליישב פשוטו של מקרא
 באתי:

לע"נ

זאב אלים בן שרדה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רזל, צדיקה בת שרדה ז"ל.